

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

No. XV. Philippus Antonius Gualterius Vrbevetanvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

PHILIPPUS ANTONIUS GUALTE-
RIUS VRBEVETANVS.

Philippus Antonius Gualterius tit. S. Chryfोगοῖ Cardinalis, Urbevetanus Imolæ seu fori Cornelii in Romaniola Episcopus natus est An. 1660. ex antiquissimâ apud Urbevetanos Gualteriorum dynastiâ, qui Hetruscæ nobilitatis, eruditionis ac disciplinæ viri patriam suam lucidissimo virtutum suarum splendore magis magisque illustrârunt. Floruit antiquissima hæc Gualteriorum stirps urbe veteri, Perenni illustrium virorum sobole plusquam sexcentis annis; nec etiam summa Purpuratorum dignitas nunc primum in illustrissimam hanc familiam illata est; verùm purpureo in cœlo lucidissimum astrum jamdum An. 1654. micabat Carolus Gualterius, in id fastigii ab Innocentio X. ob insignem, quâ pollebat, doctrinam evectus. Quantum is dicto Innocentio X. ex gente Pamphilia in amoribus fuerit, luculento satis argumento esse potest, quod in gravissimis sacræ reipublicæ temporibus in partem omnium negotiorum plerumque adhiberetur, cunctaque ad cameram Apostolicam, & Pamphiliam gentem spectantia, sagacissimæ ejus curæ commissa fuerint. Firmianam Ecclesiam, inter omnes, quotquot sunt in Piceno agro religionis antiquitate & diœceseos amplitudine dignissimam, regendam susceperat, quam synodo coactâ optimis statim legibus muniebat; verùm curis & longo senio denique fractus, receptui cecinit; Jannoto tamen Gualterio, suo ex fratre nepoti, pontificis indultu eam ipsam ecclesiam regendam permisit, ne eam ex toto, cùm in magno nepote superviveret, destituere videretur. Cùm idem Carolus Gualterius Plautillâ Guarinaciâ illustri Romanâ fœminâ progenitus fuerit, quæ neptis erat Cardinalis Silvii Antoniani, qui elapso sæculo omnibus miraculo erat, quo certe ingenio major vixisse non visus est, rem lectori non ingratham, nec præter Gualteriorum decus præstitero, si de stupendo illo sapientiæ lumine pauca aliqua in medium afferam; nec enim prætermittenda videntur ingentia majorum decora, quæ illustri sanguinis prærogativa ad seros nepotes nunquâ interrupta gloria transferunt; eo quidem magis, quod nostra Augusta aliquam sibi partem in Silvio Antoniano exornando vindicare videatur, quandoquidem Otto Truchefius S. R. E. Cardinalis & Episcopus Augustanus, cùm summam in Silvio indolem deprehenderet, in eo juvando & excolendo totus fuerit. Is ipse Silvius vixdum decennis adolescentulus, cùm ad testudinem fidibus luderet, ad stuporem audientium carmina, à se extemporaneè, in quamcunque velles, materiam confecta, suavissima voce decantabat. Hujus rei experimentum capiebatur in celeberrimo convivio, quod Cardinalis Pisanus compluribus suis clarissimis collegis dederat. Ibi Cardinalis Alexander Franciscus Farnesius fasciculum florum Silvio adolescentulo ea lege tradiderat, ut ad illum ex assidentibus, composito concinno carmine deferret, quem aliquando futurum summum Pontificem crederet. Silvius statim Cardinalem Mediceum adibat, & in ejus laudes suavissimè extemporaneis versibus decantabat. Mediceus sibi ludum dari putans, & rem ex composito fieri, pene ira excandescibat; sed Cardinalibus persanctè affirmantibus, à sola ejus adolescentuli stupenda indole eos versus momentò citiùs prodiisse, & Mediceum invitantibus, ut & ipse proposito quocunque obvio argumento rem experiretur, Mediceus alio argumento, quodquod primò occurrebat, Silvii genium periclitabatur; quod ab eo tam gravi verborum & sententiarum pondere præstitum erat, ut Mediceo penè in stuporem raptò, omnis dubitatio exempta fuerit, qui postea sub nomine Pii IV. in solium Petri evectus, Silvium ad se accersebat, brevi summis viris annumeratum. Eloquentiâ tam potens erat, ut nemo unquam Ciceronianam facundiam propiùs accedere visus; græcas etiam literas tam probè callebat, ut natus Athenis credi posset. Purpuram à Cle-
mente

mente VIII. obtinuerat, ut moribus candido, rubedo non deesset; de quo conscientia ejus arbiter post ejus obitum sanctè affirmaverat, nunquam toto illo multorum lustrorum tempore, quo intemerati ejus viri confessiones excepisset, lethalem ab eo culpam suas ad aures depositam fuisse. Hunc suum ex stirpe materna maximum antecessorem cum Eminentissimus noster Purpuratus Philippus Antonius Gualterius fortitus sit, ejus etiam insignes virtutes ita æmulatur, ut quàm proximè assequi videatur. Si illum solem dicere velis, nostrum Eminentissimum Philippum Antonium Heliotropium nuncupes, qui eò actiones suas dirigat, unde præclarè vivendi leges accipit. Si stellam polarem Silvium dicas, suis perpetuò affixam astris, Philippum Antonium prudentissimum pariter nauclerum nuncupes, qui eò cursum dirigat, unde sydus sibi tam amicum refuſgeat. Verbò, si prototypon Silvium dicas, in quo virtutum omnium imago resplendet, huic planè conformem effigiem in Eminentissimo Philippo Antonio conspicias, qui suas actiones juxta illius normam sapientissimè ordinat. Is enim vero princeps amabilis est, qui placidissimos sereno vultu mores cunctis exhibet. Admirabili æquitate, sincerissima virtute, indefessà solertià, eximià prudentia, & consiliorum gravitate Philippus Antonius usque adeo inclarescit, ut aequè largo regiarum virtutum cumulo paucos magis dotatos reperias. Aulas quascunque accessit, in sui amorem obvertit, cum humanitate vix ullum ante se relinquit; & quandoquidem pleno pectore sapientiam hausit, à nemine non prudentum summopere æstimatur. Nec etiam ab simili curâ sacræ reipublicæ negotiis in multis obitis legationibus invigilabat, dignus quem Ecclesia, dignus, quem Principum aula in suum adoptarint. Primò omnium, sapientià pro eo suffragium ferente, Avenionem legatus Pontificius missus est, ut rebus Romanis per Gallias velut è propinquo sollicitè studeret. Statim Gallia hoc sydus venerabundo nutu suspexerat, utpote non alio lumine, quàm quod virtus accenderat, illustratum, Cum itaque genti, apud quam agebat, undequaque acceptissimus esset, ab Innocentio XII. sub finem septingentesimi sæculi ad aulam Parisiensem ablegabatur, ut in illà humanæ sapientiæ regiam suas artes pro sacrâ reipublicâ ad amussim exereret. Ejus rei peragenda ratio brevi oblata est; Nam Carolo II. Hispaniarum rege è vivis excedente, nihil propius videbatur, quàm ut cruentissimo bello integra Europa involveretur, duobus potentissimis Europæ Monarchis amplissimam eam hæreditatem ad se trahentibus; Tunc quidem Gualterius ex mente Pontificis optima pacis consilia Regum Maximo suppeditavit; sed ille victoriis veluti innutritus, grandem hanc causam, Marti decidendam, unicè commiserat. An. 1701. summis suis meritis id consecutus erat, ut ad Episcopatum fori Corneli (Imolam vocant) evocaretur, quem ille sapientissimis mox legibus firmavit. Inde An. 1701. nullius invidiâ, cunctorum in eum pronâ voluntate, ad purpuræ honorem venit, quæ non decentius defluit nisi ex humeris, sacræ reipublicæ necessitatibus tantum succollantibus. Postea in Romaniolam Pontificis legatus missus est, & cum Cæsareus miles An. 1708. per ejus fines regno Neapolitano infunderetur, sedulâ Eminentissimi Purpurati curâ luculenter providebatur, ne status Ecclesiasticus per militarem licentiam, quæ non semper ducum suorum satis imperia respicit, quidpiam detrimenti caperet. An. 1709. 14. Octobr. Episcopatus Tuderensis (est ea urbs à Spoleto verius occasum solis haud procul Tiberis ripâ) denominatus est. An. 1710. Gallia hujus viri cumulatifima merita remuneratura principem Abbatiam S. Remigii, eoque ob vicinas Lutecias jus pene indigenatus, in eundem transtulit. Anno 1713. è portu Lihunensi in diſtam Galliam solvit, Christianissimi Regis desideriis facturus satis, qui ingenti hujus tam præclari viri iterum videndi desiderio tenebatur, quem sub initium hujus sæculi suâ in aula veritatum, ceu Apollinem, dum publicè perorabat, oracula fundentem, cum admiratione nunquam non suspexerat. Ludovico omnibus regiæ benevolentia signis exceptus, eam etiam eximiâ prudentiæ suæ, Regi sapientissimo luculenter exhibitæ, mercedem retulit, ut Abbatiam S. Victoris in Galliis obtineret, ipsèmet non paucorum, qui ei spei imminabant, futurus victor, eò glorioſior, quò apud Gallos meritis excellentior; nam Protectoratum Galliæ aliquamdiu summa sui commendatione gesserat, dum lis componeretur, quam Eminentissimo Purpurato Ottobono lex Veneta movere videbatur, ab alienigenarum quorumcumque principum obsequiis apud se natos removens, quæ tamen lex Aſſueri videbatur, lata pro omnibus, non pro te, sacra Purpura. Nec minùs à Jacobo Francisco Eduardo, Jacobi II. Stuardi filio, Eminentissimus Gualterius in Protectorem Angliæ amplissimo meritorum ejus diplomate declaratus est; hinc An. 1716. ad Apostolicam sedem latum pro se nuntium ferebat, prædictum principem ad Scotos, qui pro eo in patriam solium evehendo in armis stabant, felici navigatione appulsum; verum brevi ea felicitas tenuit; nam infelix princeps, suis perpetuò satis agitat, penè eadem celeritate, qua appulerat, mare relegebat, id saltem fortunæ beneficium debebat, quòd ventos tam valide à puppi ferientes nactus sit, ne qua hostica celox. quarum complures tantæ prædæ inhiabant, è fuga retraheret, ultimam fortassis è Stuardorum sanguine victimam futurum. An. 1717. Eminentissimus hic purpuratus dictum principem Jacobum Romam delatum is denique obsequiis, ceu regio in folio sederet, cum integrâ Româ excepit; videlicet eximia ejus principis virtus in sui admirationem neminem non rapit, qui orthodoxæ religioni indefesso studio adhærescens, suis denique satis & motibus terrestrem Angliam relinquens, ad cœlestem illam unicè respicit. An. 1719. idem Princeps cum Mariâ Clementinâ Sobieskiâ, Jacobi Ludovici Sobieski & Hedvigis Elisæthæ Palatinæ filia matrimonii fœderibus junctus est, quam lectissimam principem vel hostes affirmant; utpote quæ sapientiâ Palladem, Majestatem Junonem, & gratis Venerem referat. Ex quo matrimonio Eminentissimo Purpurato Gualterio exultante, gemina proles virilis enata est: Carolus Odoardus Ludovicus A. 1720. 31. Dec. & Henricus, Benedicte, Odoardus, Elfridus, Ludovicus A. 1724. 13. Mart. ille Walliæ princeps, hic Eboracensis Romæ dictus. Pari modo Eminentissimus Purpuratus Gualterius inexplicabili gaudio neonatum Austriæ & Aſturie Principem, profecutus est, utpote Austriam in se beneficam, suæque admiratricem sapientiæ nunquam non expertus. Sic Eminentissimus Gualterius Italiam, Galliam, Austriam, orthodoxam in quantum est, & esse potest Angliam, & multas alias orbis Christiani plagas, sacris una curis complectitur, omnibus omnia factus, cum neutris desi.